

Una visita a la Hull House de Jane Addams

A visit to Jane Addams' Hull House

El passat mes d'octubre cinc treballadores socials, unides per una amistat forjada a partir de moltes hores d'ofici i també de vida compartida, vam anar de viatge a Chicago. L'excusa, insostenible com a tal, va ser commemorar el centenari de la publicació del llibre *Social Diagnosis*, de Mary Richmond. Es fa difícil explicar quina és la relació que vam establir entre Chicago i Mary Richmond; realment en tenen ben poca. Per justificar-nos podríem dir que anant a Chicago ens acostàvem al lloc de naixement d'aquesta pionera del treball social però la realitat és que l'associació d'idees va ser més complexa i és fruit de la ignorància: havent descobert recentment el llegat de Jane Addams en els orígens del treball social comunitari a Chicago i el fet que totes dues havien nascut a Illinois amb pocs anys de diferència, ens va semblar lògic pensar que Richmond també tindria vincles professionals amb aquesta ciutat.

Abans de viatjar vam fer els deures: Mary Richmond no va formar part de l'escola de dones de Chicago i l'única relació que vam trobar entre ella i Jane Addams va ser per oposició, si més no aparentment. De manera molt resumida i, per tant, amb molts matisos, podríem dir que Jane Addams va centrar el desenvolupament del treball social en la reivindicació de les formes socials, ajudant la comunitat a transformar la seva realitat, i Mary Richmond va desenvolupar el treball de cas aplicant una metodologia que pogués ser replicada en qualsevol tipus d'intervenció individual o familiar.¹ Jane Addams aposta per la fórmula del *settlement* (assentament) en contraposició a les associacions de caritat, espai on Mary Richmond va desenvolupar la seva aportació professional.

Amb aquestes afirmacions demanem disculpes a les companyes i els companys acadèmics per escriure obvietats, però també demanem comprensió en nom dels treballadors socials

¹ "El treball social de cas es basa en uns processos que desenvolupen la personalitat mitjançant l'adaptació conscientment efectuada, individu per individu, entre els homes i el seu entorn social" (RICHMOND, 2005: 102).

que, allunyats ja fa molts anys de les aules, hem desdibuixat els nostres orígens i la nostra història. Sense falsa modèstia, considerem meritori que després de trenta anys d'exercici ens tornem a apassionar revisant la història per entendre el que som avui dia.

El fet de saber que no trobaríem la pista de Mary Richmond a Chicago no ens va fer desistir del nostre viatge, al contrari, ens va animar a conèixer més a fons la figura de Jane Addams i el projecte al qual va dedicar la seva vida: la Hull House, una altra manera de fer treball social que complementa i enriqueix el treball de casos de Richmond.

Jane Addams, un nom per recordar

Va néixer el 1860 a Cedarville, Illinois, en una família acomodada. Quan tenia dos anys la seva mare va morir i el seu pare, home estricte i pel qual tenia devoció, es va cuidar de la seva educació. Des de ben jove va mostrar interès per estudiar, sense acceptar que el món de l'acadèmia estigués reservat només als homes. Una malformació congènita de columna que la limitava de manera important va impedir que pogués ampliar els seus estudis. A la mort del pare va patir una crisi personal i va decidir viatjar a diferents països europeus acompanyada de la seva amiga Ellen Gates Starr. Va ser en un viatge a Londres que va conèixer l'experiència del primer *settlement*, Toynbee Hall, i va decidir implementar-la també a Chicago. Juntament amb Ellen Gates va fundar l'any 1889 la Hull House, el primer assentament social dels Estats Units.

El 1890 coneix Mary Rozet Smith, que va ser la seva parella i amb qui va conviure fins a la seva mort el 1935.

Fotografia de Jane Addams i Mary Rozet Smith.

Va formar part del grup de dones de l'escola de Chicago, constituït com a resposta a l'exclusió de què eren objecte les dones en el món acadèmic i científic, i va participar en els orígens de la sociologia com a disciplina científica als Estats Units. Activista en favor dels drets de les dones i els infants, sufragista, pacifista, militant en la defensa de la millora de les condicions laborals, professora universitària, investigadora, escriptora. Va ser presidenta del Congrés Internacional de la Dona i va col·laborar en la formació de la Lliga Internacional de Dones per la Pau i la Llibertat. L'any 1931 va compartir el Premi Nobel de la Pau amb Nicholas M. Butler.

Hull House

Al Chicago del segle XIX, com en altres ciutats nord-americanes, els immigrants lluitaven entre ells per aconseguir el seu propi espai. Sennett (2012) ho explica: "El proletariat que havia abandonat Europa estava desorientat pel seu desarrelament. A Chicago, Addams va quedar molt impressionada pel fet que, tot i que els immigrants només se sentien realment còmodes associant-se amb gent coneguda -la qual cosa els condemnava a la marginalitat-, ni tan sols en aquestes condicions creaven vincles sòlids. I amb el temps, la ciutat estranya erosionava els vincles antics. La massa d'immigrants que vivia al marge del somni americà i que continuava sent pobre, es va fer cada vegada més resignada i més passiva. Addams deia que podia identificar al moment aquesta gent al carrer perquè eren persones silencioses, assegudes en portals i abstretes, extremadament abatudes, a qui rarament se les veia a les esglésies o als centres dels sindicats". Aquesta és la realitat que va commoure a Jane Addams i transformar-la va esdevenir el seu projecte de vida.

Juntament amb Ellen Gates Starr van trobar una mansió d'estil italià a la cantonada dels carrers Polk i Halsted, al Near West Side, un barri pobre i densament poblat per immigrants jueus, italians, irlandesos, alemanys, grecs, bohemis, russos i polonesos; amb habitatges precaris, amb manca de condicions de sanejament i amb una de les taxes de mortalitat infantil més altes de la ciutat.

Charles Hull va donar aquesta casa a la seva neboda Helen Culver, que la va llogar a Jane Addams per vint-i-cinc anys, els quatre primers sense cobrar-li lloguer, amb la condició que conservés el nom de la família. El 1907 Addams ja havia adquirit tretze edificis al voltant de la Hull House.

Van convidar joves universitaris, homes i dones, a conviure amb els veïns del barri i a compartir amb ells els seus coneixements. Tots els residents de Hull House van ser figures importants del reformisme social i pioners en el desenvolupament de les ciències socials. Compaginaven el treball remunere-

Façana principal de Jane Addams Hull House Museum.

Maqueta d'alguns dels edificis que conformaven la Hull House a principis del segle XX.

rat amb la col·laboració al centre. La fórmula de Jane Addams no consistia a oferir col·laboració esporàdica o puntual, els residents vivien a la casa i compartien la forma de vida i els problemes de tots els veïns del barri. L'any 1894 hi havia vint residents.

Habitació de Jane Addams a la Hull House.

Unes quantes dones van representar papers clau en els inicis de la Hull House; per a moltes d'elles residir al *settlement* era l'única manera de poder posar en pràctica els seus estudis i portar una vida autònoma sense estar casada i dependre d'un home.

**THE JANE CLUB:
LIVING SINGLE**

Started in 1892 by labor activist Mary Kenney, the Jane Club provided friendship and housing to single, working women. With financial backing from Hull-House supporters, the Club began with seven women in a rented space on Ewing Street. In 1898, Hull-House erected a Renaissance Revival-style building at 221 Ewing specifically for the Jane Club. For a nominal fee of three dollars a week, the Jane Club provided its members with a lively social atmosphere and a beautiful and safe place to call home.

"The girls call it a little democracy, and a trial of the co-operative system of housekeeping."

Single women at the end of the 19th century did not fit into any established category of society. Those who chose not to marry were often assumed to be associated with prostitution and immoral behavior. The above is a group of "Jans," as women in the club referred to themselves.

**THE I
RHY**

In 1893, founded the fourth Ten years into its own House quarters and private

The honey shared quarters inside the Jane Club included living space for 28 women, baths and washrooms on every floor, parlors with fireplaces, shelves of hand-picked books and a piano, meeting rooms, a summerhouse roof garden, and a communal kitchen.

Informació del Jane Club, espai de trobada de dones treballadores solteres.

El projecte de la Hull House es va iniciar des de l'experiència quotidiana dels veïns, oferint suport en la cura dels fills, facilitant un lloc on poder rentar-se, on poder cuinar o simplement conversar. En poc temps va ampliar els seus serveis: biblioteca, gimnàs, representacions teatrals, taller d'aprenentatge d'oficis, borsa de treball, espai per facilitar la reivindicació dels drets socials i laborals, etc.

Les classes d'anglès van ser clau per afavorir la integració, s'hi barrejaven persones que parlaven diferents llengües i que només mitjançant l'aprenentatge de l'anglès trobaven la manera de relacionar-se. Tots, independentment de l'origen, compartien objectiu.

L'estil de la Hull House es pot entendre a partir de les activitats que s'hi duïen a terme: la informalitat era una virtut. La prioritat era que es reconegués com un lloc d'acollida, un refugi. S'evitaven els programes estrictes, una persona només s'hi, sense participar en cap activitat. Una treballadora social Charlotte Towle va sintetitzar l'encàrrec que la Hull House feia als seus col·laboradors: assistir, no dirigir. Potser hem de buscar en aquest lema el valor del nom que fins fa poc tenia el nostre ofici, assistents socials.

La Hull House va esdevenir un referent inqüestionable del reformisme social de l'època i també un referent científic gràcies a les múltiples recerques socials realitzades per les seves residents. Els resultats d'aquests estudis van influir en les reformes laborals i en les noves polítiques socials i sanitàries. Alguns exemples van ser la llei d'habitatges i la regulació del treball infantil.

Durant molts anys, reforma social i ciència es retrobaven a la Hull House. Però no convé oblidar que aquesta activitat científica no tenia el reconeixement de la Universitat de

HULL-HOUSE PLAYGROUND: THE RIGHT TO LEISURE

Hull-House established the first public playground in Chicago in 1893. Hull-House resident Florence Kelley identified several unsafe and unsanitary tenement buildings along Ewing Street and persuaded the buildings' owner to give the real estate over to Hull-House. The opening of the playground marked the beginning of a nationwide movement to designate play and recreation as a human right, not a privilege.

Before the playground was built, children had no place to play but in filthy, garbage-strewn streets.

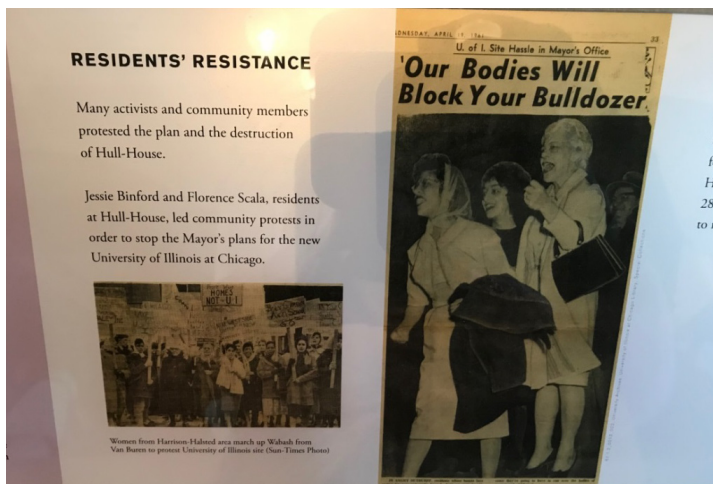
Surrounded by an iron fence, the Hull-House playground had swings and sandboxes, offered May Pole dances, organized games, races, and ice skating in the winter.

La Hull House va promoure la reforma estructural del barri.

Chicago. A mesura que la universitat va anar creixent, la presència de dones restava prestigi als seus acadèmics. L'ambició professional i la creença que l'especialització era necessària per a l'impuls científic van portar a la ruptura dels departaments interdisciplinaris originals (sociologia, filosofia, pedagogia i ciència sanitària) i a la segregació sexual a la universitat. El 1904 la ciència sanitària es va separar del departament de sociologia i es va crear un nou departament "femení" de menys estatus anomenat Home Study, destinat a dones professores com Marion Talbot i Annie MacLean.

L'any 1920 es va adscriure a la universitat la Chicago School of Civics/Philantropy que va passar a dir-se School of Social Service Administration (o Escola de Treball Social) –amb Edith Abbott com a degana–. La fundació d'aquesta escola va accelerar el distanciament entre dones reformadores i homes acadèmics, alguns dels quals havien donat suport a la seva tasca des de la teoria social. Així doncs, podríem dir que el treball social neix del desprestigi de què va ser objecte la sociologia aplicada, de la falsa confrontació entre teoria i pràctica i de la discriminació que històricament hem patit les dones.

El 1963, després de setanta-quatre anys d'activitat i malgrat les protestes veïnals, la Universitat de Chicago va obtenir la concessió dels terrenys sobre els quals estava edificada la Hull House. En resposta a la pressió de la comunitat, la universitat va acceptar preservar dos dels edificis originals com a monument a l'assentament. Així, d'aquells tretze edificis, avui només queden la mansió i el menjador, tots dos restaurats. Tots els dispositius d'atenció que van créixer al voltant de la Hull House van ser descentralitzats i van canviar d'ubicació,

Retall de la premsa de l'època que recull les protestes contra la destrucció de la Hull House.

Una visita a la Hull House de Jane Addams

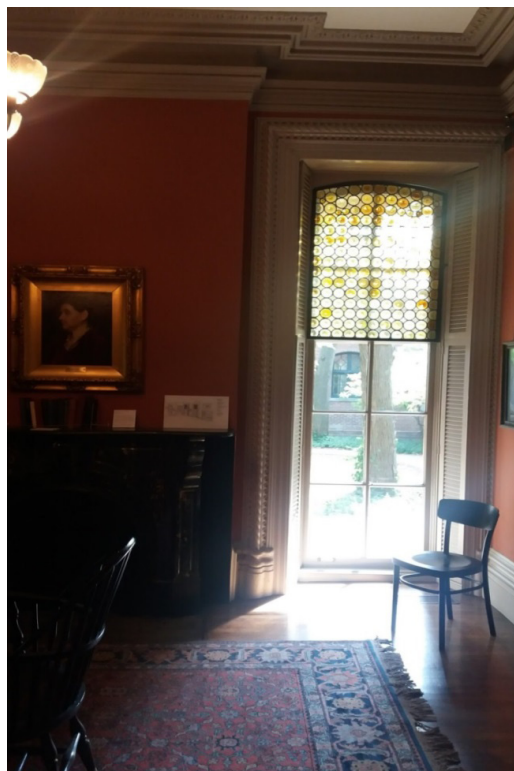
alguns dels projectes els van assumir altres organitzacions socials però, encara avui, tots mantenen la seva vinculació amb la Hull House Association.

Avui dia, la Hull House és un museu. Es fa difícil reconèixer en les parets netes i ben conservades el que en el seu moment va ser un lloc d'acollida, un lloc ple de vida, una comunitat en la comunitat.

**Fausti Benavente Hernández, Rosa M. Carrasco Coria,
Marga Garcia Canela, M. Mercè Rico i Busquets
i Mireia Soler Boada**

Detall de l'escala del vestíbul de la Hull House.

Detall de la Hull House, vidriera i retrat de Jane Addams.

Per citar l'article: BENAVENTE HERNÁNDEZ, Fausti, CARRASCO CORIA, Rosa M., GARCIA CANELA, Marga, RICO I BUSQUETS, M. Mercè i SOLER BOADA, Mireia. Una visita a la Hull House de Jane Addams. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, agost 2017, n. 211, pàgines 193-201. ISSN 0212-7210.

Bibliografia

- ADDAMS, Jane. *Hull House: el valor de un centro social*. Madrid: Editorial Paraninfo. Colección Trabajo Social, 2013. ISBN: 9788428335256.
- GARCIA, S. La historia olvidada de las mujeres de la Escuela de Chicago. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas (Reis)*. 2010, n. 131, 11-41. ISSN: 0210-5233.
- *Hull House Association records. Special Collections and University Archives. University of Illinois at Chicago*. Disponible en línea en: <http://findingaids.library.uic.edu/sc/MSHHA_79.xml> [Consulta: 31 octubre 2017].
- RICHMOND, M. *Diagnóstico Social*. Madrid: Editorial Siglo XXI; Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales, 2005. ISBN: 9788432312250.
- SENNETT, R. *Juntos: rituales, placeres y política de cooperación*. Barcelona: Anagrama, 2012. ISBN: 9788433934109.